

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України “Про територіальну оборону України”

1. Обґрунтування необхідності прийняття проєкту Закону

Наслідком збройної агресії Російської Федерації проти України стала нелегітимна воєнна окупація і подальша незаконна анексія території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя - невід’ємної складової державної території України, воєнна окупація значної частини державної території України у Донецькій та Луганській областях.

Зокрема, Україні була заподіяна матеріальна шкода внаслідок “націоналізації” Російською Федерацією землі, державних та приватних об’єктів нерухомості, державних та приватних підприємств, портів та рекреаційних об’єктів, що знаходяться на території Автономної Республіки Крим та міста Севастополя. Після акту анексії Російська Федерація незаконно користується матеріальними благами на анексованій території, що завдає Україні матеріальних збитків.

В умовах збройної агресії Російської Федерації проти України, окупації частини її території, особливого значення для забезпечення обороноздатності держави набуває належне функціонування територіальної оборони.

В умовах виникнення загрози на сході України, для здійснення територіальної оборони були утворені батальйони територіальної оборони, правовий статус яких визначається Положенням про територіальну оборону, яке затверджується Указом Президента України. Однак, відповідно до статті 92 Конституції України права і свободи людини і громадянина, а також основи національної безпеки визначаються виключно законами України.

Ситуація, яка склалась на сьогодні в Україні вимагає пошуку нових шляхів і механізмів суттєвого оновлення системи територіальної оборони України, підвищення її ефективності та функціонування.

При цьому, відповідно до частини першої статті 17 Конституції України, захист суверенітету і територіальної цілісності України, забезпечення її економічної та інформаційної безпеки є найважливішими функціями держави, справою всього Українського народу.

Станом на сьогодні правове регулювання територіальної оборони продовжує обмежуватись статтею 18 Закону України “Про оборону України” та Положенням про територіальну оборону України, яке затверджене Указом Президента України від 02 вересня 2013 року № 471/2013.

Таким чином, з метою забезпечення воєнної безпеки та територіальної оборони України вбачається необхідним прийняти Закон, який удосконалив

та покращить системи територіальної оборони України, виведе її на новий сучасний рівень.

Проект Закону України “Про територіальну оборону України” базується на сучасних світових моделях існуючої територіальної оборони наших стратегічних партнерів таких, як НАТО та країн Європейського союзу з урахуванням досвіду України в протидії російській агресії 2014 – 2019 років.

Реалізація норм Закону забезпечить стаке функціонування державних органів, економіки, інфраструктури та життєдіяльність населення у випадку виникнення воєнної загрози, у воєнний час, під час виникнення кризових або надзвичайних ситуацій.

2. Цілі та завдання прийняття проекту Закону

Метою проекту є забезпечення безпечного функціонування на її території (поза зонами (районами) ведення бойових дій з відсічі збройної агресії) органів державної влади, місцевого самоврядування, військового управління, захисту державного кордону, важливих об’єктів, комунікацій, протидії розвідувальній, підривній, диверсійній, терористичній та іншій протиправній діяльності спеціальних служб агресора та антидержавних незаконно утворених збройних формувань, що становить загрозу життєдіяльності населення України для надання безпеці і обороні держави масового, всенародного характеру та готовності населення до оборони території України.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту Закону

Проектом Закону пропонується створення Головного цивільно-військового органу територіальної оборони України, який входить до системи Міністерства оборони України і формує та реалізує державну політику з питань територіальної оборони України в межах наданих повноважень в мирний час та в особливий період.

Головний цивільно-військовий орган територіальної оборони України є юридичною особою, який діє на принципах повної господарської самостійності, має печатку із зображенням Державного Герба України та власним найменуванням, інші печатки та штампи, знак для товарів і послуг, логотип тощо.

Керівництво та управління територіальною обороною України пропонується встановити таким чином:

1. Загальне керівництво територіальною обороною України здійснює Президент України – Верховний Головнокомандувач Збройних Сил України.

2. Кабінет Міністрів України здійснює контроль за: організацією функціонування; керівництвом та управлінням системи територіальної

оборони України на всій території України, через Міністра оборони України у межах наданих повноважень.

3. Керівництво та управління територіальною обороною України:

по всій території України у мирний час та в особливий період здійснює Міністр оборони України, який реалізує повноваження у сфері територіальної оборони України через Головний цивільно-військовий орган територіальної оборони України у межах повноважень із залученням органів державної влади та органів місцевого самоврядування, правоохоронних органів, державних органів спеціального призначення з правоохоронними функціями, Збройних сил України, Військ територіальної оборони України, Національної гвардії України, Державної прикордонної служби України, Служби безпеки України, Державної спеціальної служби транспорту, Державної служби спеціального зв'язку та захисту інформації України, інших правоохоронних органів та військових формувань, утворених відповідно до законів України, а також Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласних, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій, обласних військово-цивільних адміністрацій у випадку їх утворення;

на території Автономної Республіки Крим, областей, у містах Києві та Севастополі – Голова Ради Міністрів Автономної Республіки Крим, Голови обласних державних адміністрацій, Київської та Севастопольської міської державної адміністрації (керівники відповідної військово-цивільної або військової адміністрації у разі її утворення) через штаби зон територіальної оборони України;

у межах території районів в Автономній Республіці Крим, областей, у містах Києві та Севастополі – Голови районних державних адміністрацій (керівники районних військово-цивільних або військових адміністрацій у разі її утворення) через штаб району територіальної оборони України.

4. Стан нормативно-правової бази у вказаній сфері правового регулювання

Правовідносини в даній сфері врегульовані Конституцією України, Законами України “Про Кабінет Міністрів України”, “Про центральні органи виконавчої влади”, “Про національну безпеку України”, “Про оборону України”, “Про правовий режим воєнного стану”, “Про військовий обов’язок і військову службу”, “Про Збройні Сили України”, “Про Національну гвардію України”, “Про державний кордон України”, “Про громадські об’єднання” та інші нормативні акти.

Прийняття Закону потребує внесення змін до інших законів України та внесення змін і прийняття нормативно-правових актів, розроблених на його виконання, що відображено в прикінцевих положеннях цього проєкту Закону.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

На момент внесення Закону не потребує виділення коштів з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проєкту Закону

Проект Закону не містить негативного впливу на ринкове середовище, забезпечення прав та інтересів суб'єктів господарювання, громадян і держави, розвиток регіонів, ринок праці, громадське здоров'я, екологію та навколишнє природне середовище та інші сфери суспільних відносин.

Разом з цим, Проект Закону містить положення, що передбачають забезпечення соціальних та фінансових гарантій військовослужбовцям, які проходять військову службу в Військах територіальної оборони України та забезпечує підвищення захисту суверенітету і територіальної цілісності України, який гарантований Конституцією України.

Проектом Закону не затверджується документ державного планування, який підготовлений з урахуванням особливостей, передбачених Законом України "Про стратегічну екологічну оцінку".

Реалізація даного Закону матиме вплив на ключові інтереси таких заінтересованих сторін як: відповідні підрозділи Сил безпеки і Сил оборони, а також місцеве населення, які залучаються для здійснення заходів з підготовки та ведення територіальної оборони в мирний час та особливий період.

Проект Закону стосується соціально-трудової сфери щодо мотивації, а саме гарантування забезпечення соціальних та фінансових гарантій військовослужбовцям, які проходять військову службу в Військах територіальної оборони України.

Проект Закону не стосується сфери наукової та науково-технічної діяльності.

Прийняття цього Проєкту Закону забезпечить створення: законодавчої бази, вдосконалення чинних нормативно-правових актів; сучасної міцної системи територіальної оборони України; постійно діючої та ефективної системи управління територіальною обороною; чіткої системи управління, взаємодії, координації між силами територіальної оборони та місцевого уряду; чіткого механізму комплексного забезпечення потреб територіальної оборони за рахунок державного та місцевого бюджетів; єдиної системи та мережі з підготовки членів територіальної оборони за єдиними програмами та стандартами, умов для сталого функціонування державних органів, економіки, об'єктів інфраструктури та життєдіяльності населення при введенні надзвичайної ситуації, особливого періоду та у воєнний час.

Крім того, реалізація даного Проєкту Закону забезпечить територіальність, масовість залучення громадян до захисту держави, розгортання в максимально стислі строки, участь у формуванні оборонної свідомості громадян, які залучаються для здійснення заходів з підготовки та ведення територіальної оборони в мирний час та особливий період та розвиток військово-патріотичного виховання.

Народний депутат України

Шараськін А. А.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: ШАРАСЬКІН АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ
Сертифікат: 2B6C7DF9A3891DA104000000F6563A00AE3AD001
Дійсний до: 18.11.2021 23:59:59

Апарат Верховної Ради України
№ 437д9/12-2020/242683 від 16.12.2020

